

18 lub hlis *txog rau* 36 lub hlis

KEV LOJ HLOB NTAWM KEV HAIS LUS THIAB KEV TXAWJ NTAWV

Cov menyuam kawm hais lus li cas?

KEV SAIB XYUAS HLO TXOG HOM LUS HAIS THIAB KEV TXAWJ NTAWV

Cov menyuam uas yug npaj tau los txuas lus thiab lawm lus. Mloog cov lus uas haiv hauv lawv tsev neeg, cov menyuam yuav pib ntxov qhia tau hais tias cov suab sib txawv npaum li cas thiab yuav los tsim ib co ntsiab lus uas lawv nkag siab, tab txawm yog ua ntej lawv hais tau lus. Cov menyuam rab peev xwm los mus nkag siab hom lus hais yog hu ua “kev txais hom lus hais”

Thaum xub thawj, cov mos ab txuas lus los ntawm txoj kev ua suab, xws li, quaj, thiab los ntawm sib tes taw. Thaum uas lawv loj ntxiv txog cov menyuam paub tab lawm, lawv pib siv ob peb los lus uas yus paub thiab, thaum muaj 4 thiab 5 xyoos lawm, lawv muaj ntau cov lus hais ntau tuaj thiab mloog cov cai ntawm cov kev sau ntawv thaum uas lawv txuas lus uas yog siv hom lug hais. Cov menyuam rab peev xwm los mus siv hom lus hais los ua kev txuas lus ntawm lawv cov kev xav, tswv yim, thiab lub siab xav li cas yog hu ua “hom lus hais tshaj tawm.”

Thaum uas cov menyuam tab tom kawm txog cov lus siv ncauj hais, lawv tab tom kawm txog cov lus sau-los ntawm cov ntawv nyeem, cov paib, thiab cov lus teev tseg. Ua ntej kawm nyeem cov lus, cov menyuam kawm hais tias cov lus muab sau ntawv yog ib co sawv cev ntawm cov lus hais thiab ua ntej muab sau, lawv kawm kos cov cim thiab teeb duab. Txog txij lub sijhawm uas lawv muaj 5 xyoos lawv to taub hais tias cov tsiaj ntawv ua tau cov lus hais thiab cov lus hais ua tau dab neeg uas lawv yuav tau kawm los mus nyeem. Coob tus cov muaj hnuv nyoog 5 xyoos kuj nyeem tau thiab sau tau lawv lub npe.

Kev Loj Hlob Ntawm Kev Hais Lus Thiab Kev Txawj Ntawv

Kuv tus menyuam kawm lus li cas?

- Thaum tus menyuam muaj peb xyoos, ntau tus menyuam txawj qhia tseeb heev tias lawv xav tau dabtsi nrog ib co lus uas tau muab kho ua tej kab lus yooj yim thiab hais tau cov lus meej zog. Lawv kawm tau cov lus nrawm thiab sai sai tom qab lawv yuav siv cov lus uas lawv hnov koj hais. Lawv siv tau lus los tham txog tej yam uas tau tshwm sim dhau los thiab tej yam lawv xav ua. Nrog lawv lub peev xwm los hais lus tseeb zog lawv tham lus tau nrog lawv cov phooj ywg thiab cov tib neeg sab nraum lawv tsev neeg.
- Cov lus sib tham tej zaum yuav mus li no:
 - Tus menyuam: Kuv nyiam mus rau tom phoj. Koj puas nco qab wb pom ib tug aub tom phoj?
 - Tus niam ntxiv: Yog kuv nco kawg, tus aub ntawd raws koj mus ub mus no thiab yaim koj txhais tes.
 - Tus menyuam: Nws rhiab kuv txhais tes. Koj puas kam wb rov qab mus rau tom phoj mus saib tus aub?
- Ntau yam uas koj ua yuav pab tau koj tus menyuam los kawm hais lus. Feem ntau cov neeg hauv koj lub tsev neeg yeej tham txog tej yam uas lawv tabtom ua nrog tus menyuam. Qhov no pab kom tus menyuam nkag siab tias cov lus ntawd txhais tau tias yog qhov khoom ntawd lossis tej yam uas nws ua ntawd.

Txoj Kev Kawm Ob Hom Lus

Cov menyuam uas lawv tsev neeg hais ob hom lus lossis tsis paub hais lus Askiv kawm lus li cas?

- Cov menyuam me muaj peev xwv heev los kawm lus thiab muaj peev xwm los kawm ob lossis ntau hom lus ua ntej lawv pib kawm ntawv.
- Cov tsev neeg uas hais ib hom lus uas tsis yog lus Askiv siv tau lawv hom lus los ua lawv tus menyuam thawj hom lus. Thaum lawv kawm lawv hom lus siv tom tsev nws yuav pab cov menyuam pom tias lawv sib raug zoo nrog lawv tsev neeg thiab lawv hom haiv neeg. Lawv kawm tau lus Askiv tib lub sijhawm yog tias lawv tsev neeg txawj hais ob hom lus lossis lawv mam li kawm lus Askiv thaum lawv pib mus rau qhov chaw zov menyuam lossis kawm ntawv.
- Cov tsev neeg pab txhawb qhia lus tau thaum lawv tham, nyeem ntawv thiab hu nkauj rau lawv cov menyuam nrog hom lus uas lawv siv tom tsev. Li no cov menyuam yuav kawm tau lus uas yuav pab tau lawv thaum lawv pib kawm lus Askiv.
- Mus saib hauv lub tsev khaws ntawv hauv koj lub nroog rau cov phau ntawv uas sau ua hom lus koj siv tom tsev.
- Cov menyuam yaus uas muaj lub sijhawm los kawm ob hom lus thaum lawv me nws yuav pab lawv siv ob hom lus mus tag ib sim neej.

Kev Txais Lus

Kuv tus menyuam to taub dabtsi?

“Kev txais lus (receptive language)” txhais tias tagrho cov lus uas tus menyuam hnov thiab nkag siab, ua ntej lawv pib hais lus lawv tus kheej. Cov menyuam yaus to taub ntau cov lus tshaj qhov nws hais tau.

KEV LOJ HLOB NTAWM KEV HAIS LUS THIAB KEV TXAWJ NTAWV

Cov menyuam kawm hais lus li cas?

- Thaum lawv mloog tej yam koj hais rau lawv nws pab lawv kawm lus.
- Cov menyuam mloog cov lus uas tib neeg hais ncaj nraim rau lawv thiab thaum lwm cov tib neeg sib tham uas nyob ib ncig ntawm lawv.
- Lawv mloog lub suab coj thaum koj hais lus thiab thaum lawv muaj lub hnuv nyoog no lawv pib to taub lub suab coj thaum koj hais lus. Piv txwv tias, lawv paub thaum koj zoo siab heev, hlub, ntxhov siab, lossis ntshai thiab nws yuav pib kawm los siv suab coj thaum nws hais lus nrog lwm tus.
- Cov menyuam me pib to taub thaum koj thov 2-yam. “Koj puas kam mus nqa ib daim pam los vov koj tus mosliab?” “Thov muab koj lub tais cia rau hauv lub tshuab ntxuav tais diav thiab mus nqa ib daim ntaub los so koj lub ntsej muag.”
- Ntau yam uas koj ua yuav pab tau koj tus menyuam los kawm hais lus. Feem ntau cov neeg hauv koj lub tsev neeg yeej tham txog tej yam uas lawv tabtom ua nrog tus menyuam. Qhov no pab kom tus menyuam nkag siab tias cov lus ntawd txhais tau tias yog qhov khoom ntawd lossis tej yam uas nws ua ntawd.

Kev Siv Lus Piav Qhia

Kev Sib Txuas Lus: Tham lus thiab nyeem ntawv

“Kev Siv Lus Piav Qhia” yog tagnrho cov suab thiab cov lus uas tus menyuam ua.

- Cov menyuam me muaj ntau lo lus los qhia tias lawv siab ntsws xav li cas, tej yam lawv xav tau thiab cov tswv yim thiab lawv cov phooj ywg thiab lwm cov tib neeg sab nraum lawv tsev neeg yuav to taub lawv.
- Lawv pib kawm cov cai hais lus, tiamsis lawv tseem yuav yuam kev mentsis. Piv txwv tias “Nws mus tag rau tom khw.” “Muaj ob co txiv neeg hauv tsheb.”
- Cov menyuam me sib tham tau luv luv thiab tham tau txog tej yam uas dhau los thiab yuav tshwm sim tom ntej.
- Cov menyuam me siv lus thaum lawv ua si los qhia lawv lub tswv yim, “me ab mus pw,” “kuv txiv, kuv ua cookies rau peb noj hmo.”
- Cov menyuam me nyiam saib ntawv. Lawv nyiam nyob nrog koj los nyeem ntawv lossis zaum lawv nyob lawv ib leej tig cov nplooj thiab qhia tej yam lawv cwj tau txog zaj dab neeg. Tej zaum lawv yuav ua txuj nyeem phau ntawv rau lawv cov roj hmab lossis khoom roj hmab ntsaws rwb.
- Lawv sai koj nyeem, tig cov nplooj, tau tes rau cov duab, qhia tej yam hauv phau ntawv thiab qee zaus lawv paub tias dabtsi yuav tshwm sim tom ntej.
- Cov menyuam me nyiam hu nkauj thiab feem ntau lawv paub tej qho ntawm txoj nkauj uas lawv hu thaum lawv ua si.

Ntawm no yog ib co lus los pab txhawb koj tus menyuam txoj kev kawm lus thiab nyiam nyeem ntawv:

- Qhia koj tus menyuam tias koj ua dabtsi:

Koj tus menyuam yuav kawm tau lus nrawm dua yog tias qhov ntawd yog ib yam uas nws tab tom ua

- “Kuv yuav muab cov phau ntawv no cia rau saum txee. Koj puas kam muab cov ntawm ko rau kuv?”
- “Kuv yuav rau kuv txhais khau. Koj puas kam mus nrhiav koj txhais?”

KEV LOJ HLOB NTAWM KEV HAIS LUS THIAB KEV TXAWJ NTAWV

Cov menyuam kawm hais lus li cas?

- “Kuv ua xam lav rau wb noj su. Kuv hlais dib thiab txiv lws suav los tso rau hauv.”
- Thaum koj pom tias koj tus menyuam nyiam dabtsi, siv ib co lus los piav tias yam lawv nyiam yog dabtsi. Koj tus menyuam nyiam hnov ib co lus uas piav yam uas nws nyiam dua.
- “Koj saib lub tsheb thauj khib nyiab. Koj puas pom qhov uas tawm los nqa cov thooob khib nyiab?”
- “Koj nyuam qhuav tig taub haus saib saum ntuj. Koj hnov lub dav hlau ya dhau wb lov? Qhov suab ntsiag zuj zus. Tej zaum tamsim no lub dav hlau mus deb deb lawm...”
- “Txhua zaus wb nyeem phau ntawv no, koj mus ncaj nraim rau daim nplooj uas muaj tus kab nyuam dev. Ntshe daim nplooj ko yog daim koj nyiam tshaj plaws. Koj nyiam dabtsi txog tus kab nyuam dev?”
- Tham qhia tias seb koj tus menyuam ua dabtsi. Qhov no zoo li “saib thiab qhia.” Tib lub sijhawm uas koj tus menyuam tab tom ua dabtsi, lawv kawm ib co lus los tham txog cov ntawd.
 - “Koj thawb lub tsheb truck mus txog puas saum lub roob thiab tso nws nqis hav. Lub tsheb nqis hav nws ib leeg xwb!”
 - “Koj siv sab ntug ntawm tus crayon kos xim rau ntawm daim ntawv. Saib seb nws khij tau loj heev.”
- Tham qhia tias koj ua dabtsi. Qhov no zoo li “saib thiab qhia.” Tib lub sijhawm uas koj tus menyuam tab tom pom dabtsi, lawv kawm ib co lus los tham txog cov ntawd.
 - “Kuv xa email mus qhia pom tias peb yuav mus tos nws tom lub tsev tos npav.”
 - “Kuv muaj ib ce khaub ncaws ntxiv rau hauv koj lub hnab ev ntawv ib tsam koj yuav tau hloov khaub ncaws tom tsev kawm ntawv.”
 - “Kuv yuav nwj koj 5 lwm. Los wb suav.”
- Siv ib co lus uas yuav piav qhia kiag. Li no nws thiaj li ntxiv tau ib co lus rau nws siv.
 - “Daim pam uas koj nyiam tshaj plaws yog xim ntsuab thiab xim xiav thiab muaj plaub thiab hnuv qub cuag cas.”
 - “Koj muaj ntau cov zaub ntawm koj cov mov. Lawv zoo heev rau koj lub cev. Lawv yuav pab koj loj tuaj kom muaj zog thiab noj qab haus huv.”
- Tham qhia txog qhov uas yuav tshwm sim sai tom ntej. Qhov no pub ib lub sijhawm rau koj tus menyuam los pom hauv nws lub hlwb tias dabtsi yuav tshwm sim tom ntej uas ntej nws yuav tshwm sim.
 - “Sai sai tom ntej nws yuav txog sijhawm rau koj mus rau khau, hnav tso tuab thiab ko mom li ntawd wb thiaj li mus txhom tau wb lub npav.”
 - “Tom qab tshooj no tag, wb yuav mus lub laub cab li ntawd wb thiaj li mus tau rau tom khw mus yuav zaub mov los ua hmo.”
 - “Tag kis sawv ntxov, wb yuav sawv ntxov los ua ib co cupcake rau koj tus niam laus lub hnuv yug.”
- Tham qhia txog tej yam uas nyuam qhuav dhau. Qhov no pub ib lub sijhawm rau koj tus menyuam los pom hauv nws lub hlwb—lub cim xeeb txog yam uas nyuam qhuav tshwm sim.
 - “Thaum pog tuaj, nws nyeem phau ntawv uas koj nyiam tshaj plaws rau koj thiab qhia ib zaj nkauj tshiab rau koj. Koj puas tseem nco qab?”
 - “Thaum sawv ntxov kuv hais good-bye rau koj tom tsev kawm ntawv koj quaj mentsis ces koj tus kws qhia ntawv qhia rau kuv tias koj ua si nrog cov av puab playdough.”
 - “Koj mus ua si tag rau tom koj tus phooj ywg, Tori lub tsev, vasthiv dhau los. Nws yuav tuaj ua si tom peb thaum tav su no.”
- Muab ib co phau ntawv rau koj tus mosliab. Yog tias koj muab cov phau ntawv rau koj tus mosliab, nws kawm tias koj ntaus nqi rau cov phau ntawv thiab nws yuav kawm los tshuas cov ntawd thiab.
 - Thaum nej mus rau tom lub tsev khaws ntawv nws yuav lom zem heev thiab lawv muaj ntau phau ntawv rau koj los nyeem nrog koj tus menyuam.
- Nyeem ntawv rau koj tus menyuam.

KEV LOJ HLOB NTAWM KEV HAIS LUS THIAB KEV TXAWJ NTAWV

Cov menyuam kawm hais lus li cas?

Thaum no yog koj tus menyuam thawj zaum los "nyeem ntawv" thiab thawj ob peb khauj ruam yuav pab nws to taub tias cov phau ntawv muaj dab neeg nyob hauv, cov lus, thiab tej yam lus qhia rau nws.

- Siv sijhawm los nyeem ntawv. Feem ntau cov menyuam yuav muaj lus nug lossis tswv yim uas lawv xav tham txog thaum neb nyeem ntawv.
- Nug lus rau koj tus menyuam txog zaj dab neeg. Koj xav tias dabtsi yuav tshwm sim tom ntej? Koj nyiam qhov twg tshaj plaws hauv zaj dab neeg?
- Koj qhia tau rau koj tus menyuam tias lub npe ntawm phau ntawv nyob qhov twg thiab qhia lub npe ntawm tus neeg uas sau phau ntawv.
- This early experience with books can start a lifetime love of reading for our children. Thaum koj pib ntov ntov li no nrog cov phau ntawv nws yuab pab koj tus menyuam nyiam nyeem ntawv mus tag ib sim neej.
- Tham txog cov duab thiab cov phau ntawv nrog koj tus menyuam. Thaum lawv kawm tias cov duab txhais tau li cas qhov ntawd yog thawj khauj ruam los kawm tias cov tsiaj ntawv kuj txhais tau ib yam dabtsi thiab.
 - "Kuv pom hnuv qub saum ntuj. Koj pom dabtsi?"
 - "Koj pom dabtsi hauv daim duab no?" (Thaum koj tus menyuam tau tes, koj qhia tau lub npe ntawm qhov lawv tau tes rau, yog tias lawv tsis hais.)
- Muab koj tus menyuam cov duab rau nws saib thiab tham txog cov ntawd thiab:
 - "Ntawm no yog ib daim nrog koj abuelita thiab koj tus tia."
 - "Ntawm no yog ib daim duab thaum koj tseem yog ib tug mosliab! Tamsim no koj loj heev lawm."
- Koj ua tau tej phau ntawv yooj yim rau koj tus mosliab nrog co ib duab uas muaj cov neeg thiab cov khoom uas nws nyiam. Cov phau ntawv no yuav pab nws pom tias cov phau ntawv kuj muaj tej yam uas nws paub txog thiab.
 - Koj nplaum tau ib co duab rau ntawm cov nplooj ntawv, sau ob peb lo lus txog koj dab neeg thiab muab tom, khi lossis muab taub nplaum lo cov nplooj ua ke.
 - Cov dab neeg tsis thas ntev. Nws yog ob peb nplooj xwb los tau. "Dhruv nyiam txuas blocks ua ke. Nws pib txuas ib lub saum toj ib lub zuj zus. Nws yuav laib ib lub tsev siab siab sai tom ntej. Qee zaus nws yuav vau ces nws yuav tau rov qab txuas dua." qaib."

allaboutyoungchildren.org